



آفتاب عصمت / ۳

حضرت فاطمه زهرا (س)

دکتر علی میر وایت



شرکت سهامی کتابهای جیبی
وابسته به مؤسسه انتشارات امیرکبیر
تهران، ۱۳۹۳



تهران، خیابان جمهوری اسلامی، میدان استقلال،

صندوق پستی ۴۱۹۱-۱۱۳۶۵

شرکت سهامی کتابهای جیبی

وابسته به مؤسسه انتشارات امیرکبیر

www.amirkabir.net

عنوان کتاب: حضرت فاطمه زهرا (س)

نویسنده: دکتر علی اکبر ولایتی

ناظر: سجاد محمدی

سرپرستار مجموعه: هومن عباسپور

ویراستار محتوایی و استنادی: ایمان نوروزی

ویراستار زبانی و صورتی: مرتضی فکوری

طراح جلد: محمدرضا نبوی

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۳)

حرف متن: کریم ۱۴ روی ۱۸

چاپ: صنعت چاپ گرافیک: چاپخانه سپهر، تهران:

خیابان ابن سینا (بهارستان)، شماره ۸۸

۵۰۰

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

تهران

همه حقوق محفوظ، هر گونه نسخه برداری، کپی یا توزیع غیر مجاز، و یا نقض، و اقتباس غیر مجاز، و مانند آن‌ها بدون مجوز
کتابخانه از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

سرشناسه: ولایتی، علی اکبر، ۱۳۲۴-

عنوان و نام پدیدآور: حضرت فاطمه زهرا (س) / علی اکبر ولایتی

مشخصات نشر: تهران: امیرکبیر، کتابهای جیبی، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.

فروست: آفتاب عصمت؛ ۳.

شابک: 978-964-303-591-4

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

موضوع: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق.

موضوع: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - سرگذشتنامه.

موضوع: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - فضایل.

ردمبندی کنگره: ۱۳۹۳ ج ۶ ۸ و ۲۷/۲۱ BP

ردمبندی دیوبی: ۳۹۷/۹۷۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۱۸۲۸۴

دربارهٔ مجموعه

سال‌هاست که مریض و گوی اسلامی پیشرفت در میان پژوهشگران مسلمان مطرح است. جامعهٔ پیشرفته در منظر الهی همان جامعهٔ طیبهٔ مسلمانان است که علم و آگاهی، تأمین شایستهٔ معاش، امنیت و استقلال فردی و اجتماعی و آسایش جسمانی دوشادوش سکینهٔ قلبی و دین‌پروری به حیات مرضی خداوند از ویژگی‌های آن است. خمیرمایهٔ پیوند بین عناصر، همان اخوت و تعاون اسلامی است که به این پیوستگی اجتماعی و ایجاد روحیهٔ همکاری و مشارکت همهٔ اعضای جامعه لازم است. بدین ترتیب، در جهان‌بینی اسلامی، خواست‌ها و نیازهای جسمانی و روحانی توأمان مورد توجه قرار می‌گیرد و زندگی بشر فراتر از دیوارهای محدود دنیایی

در نظر قرار دارد. گرچه سخن گفتن از این اهداف برای توسعه اسلامی جامعه سهل است، اما در عمل دستیابی به آن‌ها چالش برانگیز و دشوار است. در این میان، پژوهشگران منصف علوم اسلامی جملگی بر این اصل متفق‌اند که دستیابی به الگوی آرمانی و شناخت وجوه گوناگون آن، بدون آشنایی با آیات کریمه قرآن و شناخت پیشوایان حق دین، امری مستعصم (ع)، صعب و بلکه ناممکن است؛ زیرا بشریت با دست‌های بسته به توسعه همه‌جانبه راهی ندارد، جز آن که شیوه‌ای پیمایش‌پذیر گیرد؛ شیوه‌ای که بر پایه شناخت واقعی انسان و درک نیازهای طبیعی و استوار است. آشکار است که این شناخت تنها از طریق آگاهی از منبع وحی و کلام خالق با ابزار معارف اهل بیت (ع) ممکن است. به این تدبیر در جامعه آرمانی هر انسانی به برخورد با خواست‌های دنیوی و اخروی خویش دست می‌یابد و با برخورداری از معنویت آرامش کاملی نیز می‌یابد که هیچ الگوی توسعه دیگری نظیر و هم‌تا ندارد.

کوشش نگارنده در پدیدآوردن مجموعه «آفتاب عصمت در وهله نخست، تلاشی است در جهت بازشناسی و بازنمایی چهره درخشان و تابناک پیشوایان معصوم (ع) و آرمان‌های

بلند و والای آن بزرگواران و ادای دینی است به محضر مبارک آن حضرات، و در مرحلهٔ بعد، ارائهٔ الگوهای دقیق توسعه و پیشرفت اسلامی برای جامعهٔ پویا و روبه‌رشد امروز ایران اسلامی. این مهم میسر نبود مگر به کمک جمعی از پژوهشگران و اندیشمندان و همکاری حجت‌الاسلام دکتر سید محمد خاموشی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، و انجمن امیرکبیر که همیشه در امور فرهنگی نظیر این، پیش‌قدم بوده‌اند. خداوند متعال را سپاس‌گزارم که در این طریق از یاری بسیار ارجمند و حیاتی همراهانی چون آقایان هومن عباسپور، مرتضی فکوری، مصطفی ناظم‌نیا، حسن صمیم نیک‌پی، خانم‌ها رویا سرمد و مهناز مقدسی برخوردارم و افراد پرانگیزه‌ای چون آقای علی‌رضا برارش، رئیس محترم، و دیگر همکاران ایشان در مؤسسهٔ انتشارات امیرکبیر از جمله آقایان سجاد محمدی، مهدی ساروخانی و روح‌الحسین حیدری که با اخلاص و شوق ما را همراهی می‌کنند.

در پایان شایسته است از آقای دکتر ایمان نوروزی، پسر بزرگوارم، همکاری علمی ایشان در تدوین مجموعهٔ آفتاب عصمت و سپاس‌گزاری کنم.

فهرست

۱۱	 مقدمه
۱۵	 فصل اول: زندگانی سرکارِ حضرت فاطمه زهرا (س)
۱۵	 نام و نسب
۲۰	 ولادت
۳۴	 دوران کودکی
۳۷	 ازدواج
۵۸	 کرامات حضرت فاطمه زهرا (س)
۷۱	 فرزندان حضرت فاطمه زهرا (س)
۷۸	 فاطمه زهرا (س) پس از وفات پیامبر اکرم (ص)
۷۹	 گفتار اول: دفاع حضرت زهرا (س) از حریم ولادت
۸۲	 گفتار دوم: دفاع حضرت فاطمه (س) از حق شرعی و قانونی خویش
۷	 خطبه فدکیه
	 فصل دوم: انعکاس شخصیت والای حضرت زهرا (س) در آیات
۱۴۲	 شریفه قرآن، احادیث و روایات اهل بیت (ع)، ادبیات فارسی
۱۴۳	 حضرت زهرا (س) در کلام وحی

۱۰. حضرت فاطمه زهرا (س)

فضایل و مراتب عالیہ حضرت فاطمہ زہرا (س) در

احادیث و روایات..... ۱۵۹

سیمای حضرت زہرا (س) در شعر و ادب کلاسیک فارسی..... ۱۷۷

فصل سوم: آثار حضرت فاطمہ زہرا (س)..... ۱۸۵

احادیث و اشعار..... ۱۸۵

مصحف..... ۱۹۲

منابع..... ۲۰۷

نمای..... ۲۱۵

مقدمه

در اندیشه‌های وائلی، یعنی حضرت فاطمه زهرا (س)، که الگوی بانوی مسلمان است، جایگاه برتر و ارجمندی برخوردارند. آن بزرگوار با حضور مؤثر در عرصه سیاست توانایی‌های بانوان مسلمان در این زمینه را به منصه ظهور درآوردند و نشان دادند که یک بانوی مسلمان آگاه با اتخاذ شیوه‌های درست و بجا و مدبرانه می‌تواند هم در مشیت امور منزل، و هم در عرصه کلان جامعه، کارساز و مؤثر باشد. بدین ترتیب، ایشان نه تنها تفکر کهنه و ناتوان «نفی‌گرا» را در جامعه» را در عمل به کنار راندند، بلکه شیوه حضرت مؤثر و درست و پویا و مطابق قوانین صائب و متین شرع را نیز به جامعه مسلمانان آموختند. این بینش عمیق حضرت

زهرا (س)، بی‌تردید، ریشه در آموخته‌های ایشان از منبع وحی داشت. پیامبر بزرگوار اسلام (ص) به یاری همسر گرامی‌شان، حضرت خدیجه، از همان دوران کودکی حضرت زهرا (س)، آن بانوی شایسته را برای انجام مسئولیت‌های دشوار آینده تربیت نموده بودند. شایسته است یادآور شویم که حضرت فاطمه (س) نخستین درس استقامت و پایداری را در شرایط محاصره اقتصادی محاصره مسلمانان در شعب ابی طالب آموخت. شرایطی که پس از قرن‌ها بار دیگر، کم و بیش در مناطق مختلف جهان اسلام تکرار شده و اگرچه مصائب فراوانی برای ملت‌های مسلمان به بار آورده، اما به‌مانند دوران صدر اسلام، زمینه را برای تکرار معجزات عمیق و شایسته در بانوان مسلمان به پیروی از الگوی زن مسلمان، حضرت فاطمه زهرا (س)، فراهم آورده است.

شواهد تاریخی گواه است که حضرت زهرا (س) در مدینه النبی، مجالس بحث و وعظ و درس‌های تفسیری حکام برپا فرمودند و جامعه بانوان مدینه را برای درک کلام الهی و دل‌سپردن به سخنان روشنگر پیامبر (ص) و ائمه معصوم (ع) آماده ساختند.

چنین بود که حضرت پیامبر اکرم (ص) در ماجرای مباهله،

در کنار امامان معصوم (ع)، حضرت زهرا (س) را نیز به همراه بردند تا ضمن اشاره به مقام والای آن معصومین (ع) حضرت زهرا را نیز در حکم الگوی بانوی مسلمان به جامعه اسلامی معرفی کنند. با این همه، جاهلیت که در طی قرن‌ها خاکستری بر جامعه عرب، در دل و قلب آن جامعه، ریشه داشته و به حضور این بانوی بزرگوار را بر نتافت و پس از درگذشتش بزرگوار آن حضرت، حضرت رسول اکرم (ص)، سرانجام سیاسی و دست‌های پنهان و آشکار اهریمنی با انحراف آراء و تخریب افکار عمومی چنان جو سیاسی جامعه را به بازی گرفتند که در مدت مدتی جامعه آرمانی نبوی را به جامعه‌ای متعصب و مستخوش جنگ قدرت بدل کنند. حضرت زهرا (س) در این موقعیت دشوار که شناخت سره از ناسره برای هر مسلمان از خطیر می‌نمود، با بصیرت و آگاهی از ژرفای توطئه‌ها به امامت حقه جامعه مسلمین، هوشیارانه وارد صحنه شدند و به مثابه یک سیاست‌مدار آگاه و مدافع حریم ولایت، رهبری مسلمانان را در دفاع از امامت را برعهده گرفتند. اما سرانجام، سکوت یا بی‌حرکتی است اراده و دسیسه فرصت‌طلبان دون‌مایه غم‌نامه هتک حرمت بیت حضرت زهرا (س) و وجود گرامی آن حضرت

را رقم زد که پس از قرن‌ها، هنوز هم شنیدن ذکر آن مصیبت، دل هر مؤمن منصفی را به در می‌آورد و سرشک غم بر گونه‌ها روان می‌گرداند.

نگارنده در کتاب پیش روی می‌کوشد با تکیه بر منابع معتبر حدیثی کهن، در کنار آثار تحقیقی و علمی نو، در حد توان، به بازگویی شرح حال و بازشناسی شخصیت و سبب حضرت فاطمه زهرا (س) بپردازد تا از این راه ضمن طلب تریب به مناسبت گرامی آن بزرگوار، گامی در جهت شناخت آن بزرگوار و کم‌الگوی بی‌بدیل و شایسته جامعه اسلامی برداشته باشد.